

Sfântul Ulrich, venerat în sudul Germaniei

Episcopul făcător de pace

Unul dintre cei mai importanți episcopi care au activat pe teritoriul Germaniei în perioada ottoniană este Sfântul Ulrich, fost episcop de Augsburg. Venerat mai ales în sudul Germaniei, el s-a remarcat nu numai printr-o activitate de 50 de ani ca episcop, ci mai ales prin negocierile pentru pace și pentru măsurile luate spre ridicarea duhovnicească a clerului din episcopia sa.

Pr. Alexandru Nan

Ulrich (Uodaricus) s-a născut în Augsburg sau într-o localitate din apropierea acestui oraș (Wittislingen) în jurul anului 890, într-o familie nobiliară alamană (a hupaldingilor). La vîrsta de 10 ani a fost trimis să studieze la renumita mănăstire din St. Gallen, unde va rămâne între anii 900 și 908. Aici o va cunoaște și pe Sfânta Wiborada, care-i va profeti că va ajunge episcop undeva la răsărit de orașul St. Gallen. După această pregătire temeinică făcută la călugării benedictini, se va întoarce la Augsburg, unde va primi funcția de trezorier al episcopului de Augsburg, Adalbero, unchiul său. În același timp se pare că a administrat și bunurile familiei sale. Dezamăgit că n-a fost ales episcop de Augsburg la moartea episcopului Adalbero, se va retrage pe moșia părintilor săi.

Dar profetia făcută de Sfânta Wiborada se va împlini în anul 923, când va fi ales succesorul episcopului Hiltines, la intervenția ducelui Burchard I și cu acordul regelui Heinrich I. Timp de 50 de ani, Ulrich se va dovedi un important și fidel colaborator al regilor Heinrich I (919-936) și Otto I (936-973), de ultimul le-gându-l și o prietenie foarte strânsă.

Preocupat de refacerea bisericilor

În primăvara anului 954, regelui Otto I dorea să lămurească situația creată printr-o interventie armată împotriva fiului său și a celorlalți răsculați.

Atunci când conflictul și vîrsarea de sânge păreau iminent, Ulrich împreună cu episcopul de Chur Hartbert au mijlocit între cele două fronturi. În urma negocierilor se va încheia pace între cele două tabere, la

sărbătoarea Crăciunului din anul 954.

Câteva luni mai târziu, teritoriul svab era amenințat de un pericol și mai mare: atacul ungurilor. Ajunși în Bavaria, aceștia distrugau satele și mănăstirile și tot ce găseau în cale. Prin grija lui Ulrich, în calitatea sa de episcop-administrator al regatului (datorită sistemului episcopal otton, prin care episcopii aveau și atribuții importante în regat!), s-a construit un gard împrejmuitor al orașului Augsburg, cetățenii putând opune astfel rezistență. Călare pe cal, Ulrich a participat la luptă, dar se pare că „înarmat“ doar cu o Biblie la el. Unii consideră acest episod doar o pioasă legendă.

Cert este faptul că locuitorii orașului au reușit în zilele de 8 și 9 august 954 să respingă atacurile ungurilor până la venirea armatei regale. Astfel, în ziua prăznuirii Sf. Laurențiu s-a dat la Lechfeld, lângă Augsburg, bătălia finală, unde ungurii au fost definitiv înfrânti.

După victoria de la Lechfeld, Ulrich a fost preocupat mai mult de refacerea bisericilor și mănăstirilor distruse de unguri. Pentru câțiva timp a deținut funcția de abate al mănăstirilor regale, Kempten und Ottobeuren. Aceste mănăstiri le-a dat mai târziu dreptul de a-și alege singure abatele. În anul 955 a ajutat la refacerea Mănăstirii Benediktbeuren, iar în anul 968 a înființat la Augsburg convențul canonilor cu hramul Sf. Stefan și un spital. În fiecare an, Ulrich vizita una dintre mănăstirile episcopiei sale (Feuchtwangen, Füssen, Habach, Staffelsee și Wiesensteig).

O viață ascetică

O preocupare permanentă a episcopului Ulrich a fost și pregătirea temeinică a clerului său. În acest sens ținea o dată la patru ani un Consistoriu bisericesc

și administra Taina Marei lui Mir. De asemenea, făcea adesea vizite pastorale clerului său. Bianual îi convoca pe membrii clerului să participe la sinoadele diecezane ținute la Augsburg. În decursul activității sale episcopale a întreprins cel puțin patru călătorii la Roma, de fiecare dată aducând de acolo mai multe moaste de sfinti pentru episcopia sa. De asemenea, în timpul domniei Regelui Otto I a participat la cele mai importante evenimentele cu caracter religios din regat, la adunările regale și la sinoadele ținute la Ingelheim (948), Augsburg (952), Roma (972) și încă o dată la Ingelheim (972).

În Viața Sf. Ulrich, redactată la zece ani de la moartea sa, de eclesiarul catedralei și ucenicul său, Gerhard, este subliniată viața duhovnicească evlavioasă și ascetică pe care a trăit-o în tot acest timp. Biografia, considerată ca fiind „prototipul unui episcop din perioada ottoniană“, scoate în evidență viața de renunțare specifică monahilor pe care a dus-o, dar și generozitatea sa față de cei săraci.

Cu un an înainte de moarte, episcopul Ulrich dorea să renunțe la scaunul episcopal în favoarea nepotului său, Adalbero, cu gândul de a se retrage la o mănăstire. Sinodul convocat la Ingelheim în anul 972 s-a opus însă acestei măsuri.

Un an mai târziu, pe 4 iulie 973, Ulrich și-a dat obștescul sfârșit. După mai multe zile de priveghere în catedrala din Augsburg, rămășițele pământești i-au fost aşezate în biserică

închinată Sf. Afra, biserică pe care o renovase și în care și pregătise dinainte un loc de veci. Slujba înmormântării a fost oficiată de episcopul de Regensburg, Wolfgang.

Mormântul episcopului Ulrich a devenit în scurt timp loc de pelerinaj. Chiar în biografie scrisă la doar zece ani după moarte sunt consemnate mai multe minuni săvârșite prin mijlocirea sfântului. Deja în anul 992, la sfintirea catedralei din Halberstadt, îi era închinat un altar secundar.

La cererea episcopului de Augsburg, Liutold (989-996), bazată pe evlavie populară, sinodul ținut în Lateran, la data de 31 ianuarie 993, sub protia papei Ioan al XV-lea, l-a declarat sfânt. Astfel, este consemnat primul proces de canonizare oficială, făcută în Biserica română. Procesul-verbal, elaborat în limba latină, s-a păstrat până astăzi.

Același episcop Liutold a construit o primă capelă deasupra mormântului Sfântului Ulrich. Deja la sfârșitul secolului al X-lea, numele Sfântului Ulrich figura atât în necrologul mănăstirilor Reichenau și Merseburg, cât și în analele mănăstirii din St. Gallen (Annales Santgallenenses maiores), la data de 4 iulie, data trecerii sale la cele veșnice.

Patronaj asupra apelor

Biografia lui Gerhard consemnează răspândirea venerației sfântului cu mult în afara Imperiului Roman de națune germană, la numai zece ani

după trecerea sa la cele veșnice.

În anul 1061, Sfântul Ulrich era considerat patron al Episcopiei de Augsburg, alături de Sf. Afra, moartă în timpul persecuției lui Dioclețian. În scurt timp, sfântul a devenit și patron al orașului Augsburg, dar și copatron al Episcopiei de Paderborn și ocrotitor al multor biserici și mănăstiri, în special, din sudul Germaniei. În decursul Evului Mediu, el a fost declarat și patron al pescarilor, producătorilor de vin, al izvoarelor și apelor, dar și al călătorilor.

Viața Sf. Ulrich i-a inspirat pe călugării iezuiți din secolul al XVIII-lea să redacteze o piesă de teatru, avându-l pe sfânt ca protagonist. În urma unor îndoile legate de autenticitatea moaștelor sale, manifestate începând din secolul al XVIII-lea, rămășițele sale pământești au fost examineate medical de două ori: o dată în anul 1764, iar a doua oară în anul 1971.

Sfântul Ulrich, al cărui cult s-a reintensificat în secolul al XX-lea, și prin inițiativa episcopului catolic de Augsburg, Joseph Freundorfer (†1963), este astăzi patronul unei importante edituri catolice din Augsburg, care-i poartă numele. În iconografie, Sfântul Ulrich este reprezentat având ca atribute speciale Sf. Evanghelie și un pește, care amintește de patronajul asupra apelor. În fiecare an, Episcopia catolică de Augsburg dedică mai multe manifestări Sfântului Ulrich. Anul acesta acestea se desfășoară la Augsburg între 1 și 11 iulie.